

Startpakke for Design og håndverk

1. Kort oppsummering av forrige utviklingsredegjørelse og oppfølgingsspørsmål til det faglige rådet

Faglig råd for design og håndverk leverte gode problembeskrivelser i den forrige utviklingsredegjørelsen. Dere gjorde en grundig vurdering av Vg2-tilbudene og flere av lærefagene i utdanningsprogrammet. Vi ber dere likevel om å gå gjennom alle lærefagene, også fag dere vurderte i forrige redegjørelse.

I Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei, Kap 6 og 6.2.1 Gjennomgang av yrkesfaglige utdanningsprogrammer* står følgende knyttet til DH:

Ut fra antall lærekontrakter består utdanningsprogram for design og håndverk i all hovedsak av frisørfaget, og delvis blomsterdekoratørfaget. Disse lærefagene rekrutterer arbeidskraft til næringen håndverk og service på arbeidsmarkedet. Lærlingordningen for frisørfaget står sterkt på arbeidsmarkedet selv om det også er etablert en rekke bedriftsinterne og private opplæringstilbud i frisøryrket. (...) Mange av lærefagene i utdanningsprogrammet faller inn under ordningen små og verneverdige fag.

Departementets gjennomgang og vurdering av de ulike utdanningsprogrammene, og Stortingets beslutning, resulterte i gjennomgangen av tilbudsstrukturen for alle programmene. Direktoratet fikk i oppdrag å følge opp dette og med et spesielt fokus på DH, HO, SS, RA og en egen gjennomgang for de små verneverdige fagene.

I og med at det skal opprettes en egen arbeidsgruppe for gjennomgangen av de små verneverdige fagene, kan FRDH i første omgang konsentrere sitt arbeid til de fagene som ikke er små verneverdige. Men det er viktig at prosessen med gjennomgangen av tilbudsstrukturen og fag har en tett kobling til gjennomgangen av tilbudsstrukturen for de små, verneverdige fagene, og at FRDH har en representant med inn i dette arbeidet. Vi oppfordrer dere til å gjennomgå de 8 lærefagene som ikke er en del av gruppen «små verneverdige fag» (aktivitør, blomsterdekoratør, frisør, gullsmed, kjole- og draktyser, komposittbåtbygger, møbelsnekker og profileringsdesign) og de tre tilbudene med avsluttende yrkeskompetanse (interiør, utstillingsdesign og pianostemmer og pianoteknikk).

FRDH hadde flere endringsforslag i sin utviklingsredegjørelse 2013. Enkelte av forslagene var det stor enighet om i rådet, og disse har blitt sendt inn til direktoratet. Andre forslag vil rådet jobbe videre med og se i sammenheng med andre saker og prosesser.

Synkende rekruttering er en av de største utfordringene til utdanningsprogrammet design og håndverk. Dere har tidligere sagt at dere ser at flere og flere fylker legger ned Vg2-tilbud, og dermed får ikke Vg1-elevne reelle valg for Vg2, og at nedgang i tilbud på Vg2 gir automatisk nedgang på Vg1. Dere mener at ungdommen ikke vil velge noe de ikke kan fullføre sin utdanning innen. Her bør utdanningsmyndighetene se på muligheter for å etablere stabile tilbud, mener dere. Skal man få god og stabil søkning til ulike håndverksfag må tilbudene også være der¹. I tillegg ønsker dere å se på muligheter for at voksne i større grad kan delta på lik linje med ungdom og samtidig bestrebe seg på å ha likeverdige program for begge kjønn.

Vi er kjent med at dere ønsker å se på nye modeller for utdanningsprogrammet, med både utvidet opplæring i skole, gjennomgang av Vg1 læreplanen, deling av Vg1 og ulike Vg2, mulige nye fag og endring av navn på utdanningsprogrammet.

¹ Sitat utviklingsredegjørelsen 2013.

Dere nevner spesielt viktigheten av et godt samarbeid mellom skole og bedrift i utviklingsredegjørelsen for 2013. Her mener dere at for å bidra til å heve statusen for håndverksfag bør alle parter innen opplæring ha et sterkere fokus på fag- og fagutøvelse. Dette vil bidra til at flere unge søker seg til programfagene for å utdanne seg til håndverkere og fagarbeidere. Rekruttering av flere lærebedrifter innen utdanningsprogrammet blir viktig fremover, slik at ikke Vg3 tilbud i skole bli et valg for elevene i større grad enn opplæring i bedrift.

I den nye utviklingsredegjørelsen ønsker vi at dere tar opp igjen og drøfter videre disse forslagene og eventuelt belyser om det har skjedd endringer siden 2013. Ønsker dere å fremme konkrete forslag til tiltak som for eksempel kan bedre rekrutteringen til utdanningsprogrammet? Har dere forslag til hvordan samarbeidet mellom skole og bedrift kan forsterkes? Ønsker dere å jobbe videre med forslag til nye fag og modeller for utdanningsprogrammet? Etc.

FRTIP har invitert FRDH og FRBA til et samarbeid om Vg2 møbel- og treteknikk. Vi oppfordrer rådet til å gå videre med dette samarbeidet. I tillegg anbefaler vi at rådet i en tidlig fase etablerer et samarbeid med FRMK for å se på endringene som kommer knyttet til innplassering av lærefagene i MK, og hvordan dette vil påvirke tilbudsstrukturen for DH og MK.

AKTIVITØRFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Aktivitør	Overgang fra vg2 til påbygg	17,3%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>41</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>27</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	37	2011	41	2012	16	2013	36	2014	27	31	-10
År	Antall søkere													
2010	37													
2011	41													
2012	16													
2013	36													
2014	27													
		Endring (%)												
		-27,0 %												
		Endring (siste år)												
		-9												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>58</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>51</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>29</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall kontrakter	2010	58	2011	51	2012	36	2013	28	2014	29	40	-29
År	Antall kontrakter													
2010	58													
2011	51													
2012	36													
2013	28													
2014	29													
		Endring (%)												
		-50,0 %												
		Endring (siste år)												
		1												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>53%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>46%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>28%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>65%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere (%)	2011	53%	2012	46%	2013	28%	2014	65%	11	
År	Andel søkere (%)											
2011	53%											
2012	46%											
2013	28%											
2014	65%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	31	20										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	24		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Meld. St. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd har ett mål om å skape større faglig bredde med økt vekt på tverrfaglighet. I Innst. 477 S (2012–2013) Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen til morgendagens omsorg er aktivitørfaget nevnt i kapittelet om faglig omstilling. I dette ligger blant annet økt vekt på aktivitet, rehabilitering og habilitering. Omsorgsplan 2015 varslet også sterkere satsning på aktivitørene, dette burde medføre økt dimensjonering av faget.

For skoleåret 2013-14 er det kun tre fylkeskommuner, Sør-Trøndelag, Vest-Agder og Østfold, som har et Vg2-tilbud i

aktivitørfaget. I tillegg er det et privatskoletilbud i Nord-Trøndelag. Det betyr at totalt 25 elever på 4 skoleklasser gis et tilbud. Dette er kun 1/3 av elevtallet for 6 år tilbake. FRDH mener at denne betydelige nedgangen i antall tilbud innebærer at stadig større deler av landet ikke har tilgang til aktivitørutdanning. I 2008 ble 60 fagbrev utdelt i aktivitørfaget, i 2012 ble det kun utdelt 21. Delta og Aktivitørenes Landsforbund opplever situasjonen som alvorlig med tanke på fremtidens kompetansebehov i helse- og omsorgstjenesten.

FRDH har i 2013 støttet Aktivitørenes landsforbund i deres søknad om et kryssløp fra Vg1 helse- og omsorgsfag til Vg2 aktivitør, bl.a. med begrunnelse i mer fleksible løp og for økt rekruttering. I tillegg vedtok Faglig råd for helse og omsorg enstemmig i desember 2013 å anbefale forslaget om kryssløpet Vg1 helse- og oppvekstfag til aktivitør Vg2.

Behovet for fagutdannede aktivitører er tilstede, men stillingshjemler har vært en kommunal salderingspost i flere år på tross av at kompetansen etterspørres. Det er et lovpålegg om aktivitet i for eksempel i eldreomsorgen og i helseinstitusjoner, men yrkesgruppen blir likevel ikke prioritert. Dette må bransjen jobbe med. Faget trenger solid markedsføring i forhold til rekruttering og en synliggjøring av at aktivitørene er en yrkesgruppe som kan bidra til satsningen i helse og omsorgstjenestene i forhold til forebygging og rehabilitering. Rådgivere på ungdomsskolen må oppdateres på fagets muligheter.

Det kan være aktuelt med en gjennomgang av enkelte av læreplanene for Vg2. Det gjelder blant annet gullsmedfaget, salmakerfaget og aktivitørfaget. For aktivitørfaget er det allerede utarbeidet et konkret forslag med begrunnelse, se vedlegg 5*. Design og tekstil nevner også et ønske om endringer knyttet til programvare og muligheter innenfor vev, strikking og gradering.

*Vedlegg 5 til Utviklingsredegjørelsen 2013 beskriver Aktivitørenes landsforbunds begrunnelse for forslag om endringer i Læreplan vg2 Aktivitør

AKTIVITØRFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	0	2	2	3	4,14

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	0	2	3	2	4

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
3	1	2	0	1	2,29

BLOMSTERDEKORATØRFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Blomsterdekoratør	Overgang fra vg2 til påbygg	12,3%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Søking Line Chart</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010</td><td>87</td></tr> <tr><td>2011</td><td>89</td></tr> <tr><td>2012</td><td>90</td></tr> <tr><td>2013</td><td>84</td></tr> <tr><td>2014</td><td>74</td></tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	87	2011	89	2012	90	2013	84	2014	74	85	-13
År	Antall søkere													
2010	87													
2011	89													
2012	90													
2013	84													
2014	74													
		Endring (%)												
		-14,9 %												
		Endring (siste år)												
		-10												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Lære plasser Line Chart</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010</td><td>169</td></tr> <tr><td>2011</td><td>162</td></tr> <tr><td>2012</td><td>154</td></tr> <tr><td>2013</td><td>154</td></tr> <tr><td>2014</td><td>155</td></tr> </tbody> </table>	År	Antall løpende lærekontrakter	2010	169	2011	162	2012	154	2013	154	2014	155	159	-14
År	Antall løpende lærekontrakter													
2010	169													
2011	162													
2012	154													
2013	154													
2014	155													
		Endring (%)												
		-8,3 %												
		Endring (siste år)												
		1												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Data for Andel søkere med læreplass Line Chart</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2011</td><td>64%</td></tr> <tr><td>2012</td><td>59%</td></tr> <tr><td>2013</td><td>71%</td></tr> <tr><td>2014</td><td>68%</td></tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	64%	2012	59%	2013	71%	2014	68%	4	
År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)											
2011	64%											
2012	59%											
2013	71%											
2014	68%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	119	81										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	80		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Antallet søkere til programområdene på Vg2 har gått ned fra 2833 i 2007 til 1966 i 2013. Det er en nedgang på 30 prosent. (...) Blomsterdekoratørfaget har derimot halvert søkertallet fra 2007 til 2013. Det ble inngått 1017 nye kontrakter i design og håndverk i 2012. De fleste av dem ble var i frisørfaget, der det ble inngått 847 kontrakter. Det nest største faget er blomsterdekoratørfaget med 77 kontrakter, og deretter møbelsnekkerfaget med 18 kontrakter.

Blomsterdekoratørene er bekymret for rekrutteringen, få søkere til Vg1 og nedlagte Vg2-tilbud i fylkene. 8 fylker har i skoleåret 2013-14 et tilbud i Vg2 blomsterdekoratør. Dette resulterer i at for mange elever blir faget lite synlig i

strukturen. Bransjen mener det er tilgang på læreplasser i alle fylker og at det derfor er viktig at de fylkene som ikke etablerer et Vg2-tilbud må sørge for at elevene får informasjon og tilgang til plasser i andre fylker der tilbudet fremdeles er gjeldende. Bransjen erfarer at flere fylker, i stedet for å veilede elevene til dette, gir elevene et tilbud til andre yrker som tilbys i eget fylke.

En løsning, som for øvrig ikke løser det overordnede problemet, men som kan sikre et tilbud for blomsterdekoratørfaget, er å opprette en landslinje. Dette kan bidra til at fylkene informerer og rådgir elevene på en bedre og forutsigbar måte. Bransjen anbefaler at det vurderes om Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører på Veia kan være aktuell for å opprette en slik landslinje for Vg2 Blomsterdekoratør.

Den faglige delen av blomsterhandelen opplever en stadig økende konkurranse fra utlandet. I mange år nå er ferdige faglige produkter blitt importert og solgt i mange andre kanaler, dagligvarehandelen, bensinstasjoner osv., enn i den etablerte delen av bransjen. Disse ferdige produktene er laget av arbeidskraft med et annet lønnsnivå enn norske arbeidstakere. Produktene blir følgelig billige, de selges i stort antall, og kundene oppfatter disse prisene som «riktige». Norske fagarbeidere og norske blomsterhandlere lider, og mange må legge ned driften. Vil vi i fremtiden leve i et land der en brud ikke lenger kan få bestille sin brudebukett, eller de sørgende ikke lenger kan få bestille en krans? Dette kan bli virkelighet hvis ikke fylkene opprettholder muligheter for ungdom til å utdanne seg innen faget.

Norge er et attraktivt land for mange å komme til, da vi fremdeles har kjøpekraft og lav arbeidsledighet. Det bør være et overordnet mål at tilstrømningen ikke skal føre til konkurransevridning og forringelse av fagutdanningen. Vi kan se innenfor flere bransjer f.eks. frisør, blomsterdekoratør og bunadtilvirker at dette fører til en svekkelse/konkurranseutsettelse av seriøse lærebedrifter og hele den norske lærlingordningen. (...)

BLOMSTERDEKORATØRFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
1	2	10	20	17	4

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	2	11	15	22	4,14

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
3	7	19	18	8	3,38

FRISØRFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Frisør	Overgang fra vg2 til påbygg	19,4%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Søking Line Chart</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>587</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>563</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>551</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>544</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>547</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	587	2011	563	2012	551	2013	544	2014	547	558	-39
	År	Antall søkere												
	2010	587												
	2011	563												
2012	551													
2013	544													
2014	547													
		Endring (%)												
		-6,7 %												
		Endring (siste år)												
		3												

LÆREPLASSER¹

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Lære plasser Line Chart</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>1959</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>1837</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>1752</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>1632</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>1565</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall løpende lærekontrakter	2010	1959	2011	1837	2012	1752	2013	1632	2014	1565	1749	-394
	År	Antall løpende lærekontrakter												
	2010	1959												
	2011	1837												
2012	1752													
2013	1632													
2014	1565													
		Endring (%)												
		-20,1 %												
		Endring (siste år)												
		-67												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Data for Andel søkere med læreplass Line Chart</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>83%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>85%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>83%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>84%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	83%	2012	85%	2013	83%	2014	84%	0	
	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)										
	2011	83%										
	2012	85%										
2013	83%											
2014	84%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	1009	843										

	2013/2014		
Antall som tok svennebrev (læreplass og praksiskandidater)	602		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Antallet søkere til programområdene på Vg2 har gått ned fra 2833 i 2007 til 1966 i 2013. Det er en nedgang på 30 prosent. Det største programområdet er frisør med 853 søkere i 2013. I 2013 utgjorde søkerne til frisørfaget over 40 prosent av søkerne til Vg2 innen design og håndverk. Søkertallet til frisørfaget har gått ned med 37 prosent siden 2007. Det ble inngått 1017 nye kontrakter i design og håndverk i 2012. De fleste av dem ble var i frisørfaget, der det ble inngått 847 kontrakter.

Frisørfaget har hatt en nedgang i søking til offentlig skole Vg2, men de opprettholder jevn søking til frisørfagene gjennom private opplæringsarenaer der unge voksne også kommer inn.

Fagforbundet er meget bekymret for at skoletilbud legges ned og at private overtar. De er meget bekymret for søkningen til Vg1 og videre søking til Vg2 frisørfaget og nedleggelse av offentlige tilbud. Det vil alltid være behov for frisører. Vi tror ikke det er behov for en stor økning i antallet som tar svennebrev, men vi ønsker å jobbe for at flere av elevene som begynner på utdanningen fullfører.

NHO Håndverk ser på private aktører som en absolutt nødvendig forutsetning for å få tilstrekkelig arbeidskraft. Private skoler fyller to viktige behov: De tilbyr en rask innføring i faget til personer som er uten rett, har falt ut av skolesystemet eller ønsker en ny karriere. De private skolene kan bidra til at en rekke personer som ellers ville mottatt offentlige stønader får en ny vei inn i yrkeslivet.

Det er uenighet mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene, NHO og Fagforbundet, knyttet til om bedriftene skal få likt tilskudd uavhengig om lærlingen er voksen, er rettighetselev eller ikke. NHO håndverk ønsker likt tilskudd, dette støttes ikke av Fagforbundet. Skolenes landsforbund stiller seg bak Fagforbundets synspunkter i begge sakene som drøftes i dette kapittelet.

Dersom enkeltmannsforetak, stolleie¹ og mangel på krav til fagutdanning ikke reguleres, står hele lærlingordningen for frisører i fare. I Finland er 80 % av frisørene enkeltmannsforetak, i Sverige er dette også utstrakt. Svekkede fagmiljøer, svart arbeid og få lærebedrifter blir den skremmende og uønskede konsekvensen.

Frisørfaget opplever at det i større grad enn tidligere kommer arbeidstakere fra flere land som ønsker å jobbe i Norge enn tidligere, utenlandsk arbeidskraft som ønsker å få sin utdanning vurdert og godkjent opp mot norsk fagutdanning. Men, hvor disse skal henvises hersker det usikkerhet om. Vi kjenner ikke til at det finnes noe norsk organ eller institusjon som godkjenner eller vurderer fagbrev eller videregående opplæring, bortsett fra i frisørfaget, slik det gjøres for høyere utdanning hos Nokut. Det henvises til fylkenes fagopplæringsavdelinger.

Partene i frisørfaget har gjennom EUs sosiale dialog fått frisørfaget godkjent etter standardene European Hairdressing Certificate, Level B for fagbrev, level C for mesterbrev. Partene drøfter nå et praktisk samarbeid med Mesterbrevnemnda om å forvalte ordningen. Denne ordningen godkjenner frisørutdanninger fra visse andre EU-land, og norsk utdanning er tilsvarende godkjent. Som tariffparter har vi allerede godkjent andre lands utdanning målt etter denne standarden, og det vil derfor være dette som blir retningsgivende for hva bedriftene mener.

Norge er et attraktivt land for mange å komme til, da vi fremdeles har kjøpekraft og lav arbeidsledighet. Det bør være et overordnet mål at tilstrømningen ikke skal føre til konkurransevridning og forringelse av fagutdanningen. Vi kan se innenfor flere bransjer f.eks. frisør, blomsterdekoratør og bunadtilvirker at dette fører til en svekkelse/ konkurranseutsettelse av seriøse lærebedrifter og hele den norske lærlingordningen.(...)

FRISØRFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
17	34	87	121	58	3,53

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
10	22	57	118	112	3,94

3. Det er gode framtidssutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
7	14	95	134	120	3,94

¹ Tall for 2010 og 2011 inkluderer også de tidligere lærefagene damefrisørfaget og herrefrisørfaget

GULLSMEDFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Design og gullsmedhåndverk	Overgang fra vg2 til påbygg	NA
Kryssløp fra	Vg1 teknikk og industriell produksjon		

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Søking Line Graph</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>31</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>32</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>30</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	30	2011	26	2012	31	2013	32	2014	30	30	0
År	Antall søkere													
2010	30													
2011	26													
2012	31													
2013	32													
2014	30													
		Endring (%)												
		0,0 %												
		Endring (siste år)												
		-2												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Lære plasser Line Graph</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall kontrakter	2010	12	2011	8	2012	2	2013	3	2014	3	6	-9
År	Antall kontrakter													
2010	12													
2011	8													
2012	2													
2013	3													
2014	3													
		Endring (%)												
		-75,0 %												
		Endring (siste år)												
		0												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Data for Andel søkere med lære plass Line Graph</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>18%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>14%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>14%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>4%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere (%)	2011	18%	2012	14%	2013	14%	2014	4%	-14	
År	Andel søkere (%)											
2011	18%											
2012	14%											
2013	14%											
2014	4%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	26	1										

	2013/2014		
Antall som tok svennebrev (lære plass og praksiskandidater)	2		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Søkingen til *gullsmedfaget* har gått noe ned, men rekrutteringen er sikret i forhold til skoleplasser. Det er flere søkere enn plasser. Antallet faglærte er stabilt, dette sikres i stor grad ved at det er to fylkeskommuner, Aust-Agder og Oslo, som tilbyr landsdekkende tilbud med Vg3 i skole over to år. I tillegg er det et privatskoletilbud i Østfold.

Behovet for fagutdannede gullsmed er stabilt. I Norge produseres og repareres det årlig i småskalabedrifter for ca. 350 millioner kroner. Dette er arbeid som kun kan gjøres av faglærte. I tillegg produseres det for flere hundre millioner kroner i produksjonsbedrifter hvor en stor del av de ansatte er utdannet i gullsmedhåndverksfagene.

Diamantsmykker med kostbare diamanter produseres fortsatt også i stor grad i Norge. Og fattingen/innsetting av disse diamantene krever en kompetanse som en gullsmed ikke har, dette er komplisert arbeid som krever en egen utdanning i Vg3. I dag hentes denne kompetansen blant annet fra utlandet. Men det er også utøvere i Norge som har tilegnet seg denne kunnskapen gjennom praksis/samarbeid med utdannede fattere, uten at de har muligheten til å dokumentere dette gjennom svennebrev/fagbrev. Før Reform 94 var fatting et eget fag som bransjen sterkt ønsket å videreføre under reformen, men dette ble avvist. Siste svennebrev i dette faget ble altså avlagt før 1994 og det sier seg da at de aller fleste faglærte fattere nærmer seg slutten av sin yrkeskarriere, og at faget etterhvert vil «dø» med disse.

FRDH er kjent med at det er et ønske å opprette et nytt fag med betegnelsen edelstenfatter som bygger på Vg2 Design og Gullsmedhåndverk. Rådet stiller seg positive til at det søkes om en slik endring i tilbudsstrukturen.

Det kan være aktuelt med en gjennomgang av enkelte av læreplanene for Vg2. Det gjelder blant annet gullsmedfaget, salmakerfaget og aktivitørfaget. (...)

GULLSMEDFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Ikke omtalt i lærlingundersøkelsen

INTERIØR

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Interiør og utstillingsdesign	Overgang fra vg2 til påbygg	36,7%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>226</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>226</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>217</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>172</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>204</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	226	2011	226	2012	217	2013	172	2014	204	209	-22
	År	Antall søkere												
	2010	226												
	2011	226												
2012	217													
2013	172													
2014	204													
		Endring (%)												
		-9,7 %												
		Endring (siste år)												
		32												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)
Ikke opplæring i bedrift		Endring (%)
		Endring (siste år)

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014	
Ikke opplæring i bedrift	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015	
	Søkere	Lærekontrakter

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	Yrkeskompetansefag		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Antallet søkere til programområdene på Vg2 har gått ned fra 2833 i 2007 til 1966 i 2013. Det er en nedgang på 30 prosent. Det største programområdet er frisør med 853 søkere i 2013. I 2013 utgjorde søkerne til frisørfaget over 40 prosent av søkerne til Vg2 innen design og håndverk. Søkertallet til frisørfaget har gått ned med 37 prosent siden 2007. Av de andre større fagene har interiør og utstillingsdesign og design og tekstil stabile søkertall.

Programområdene interiør og utstillingsdesign på Vg3 hadde til sammen 231 søkere i 2013. Det største er interiør med 172 søkere. Antallet søkere til Vg3 som ordinært løp i skole har vært relativt stabilt siden 2008, selv om det er en liten nedgang nesten hvert år.

Interiør og utstillingdesignfagene på Vg2 har også hatt en liten nedgang. Det er flere tilbud på Vg3 for interiørfaget enn for utstillingsfaget. Det har vært stor nedgang i overgangen fra Vg2 til Vg3, der elevene har valgt Vg3 påbygging til studiekompetanse i stedet for Vg3 interiør eller Vg3 utstilling. Når det gjelder faget Vg3 profileringsdesign så finnes det både læreplasser og bedrifter, men det er få søkere til disse.

Flertallet av lærerne innen interiør og utstillingsdesign som har gitt innspill til FRDH i arbeidet med denne utviklingsredegjørelsen, ønsker og støtter et opplæringsløp som gir studiekompetanse for å kunne få videre høyskoleutdanning innen et vidt spekter av design- og kreative yrkesfag. Et 3-årig fagopplæringsløp i skole med lovfestet rett til et 4. yrkesfaglig påbygg til studiekompetanse har lenge vært ønsket, og rådet imøteser det arbeidet som er i gang for å innføre en slik rett. Dette anses som avgjørende for å sikre rekruttering og fremtidig søkning både til Vg3 interiørdesign og Vg3 utstillingsdesign. Gjennom et helhetlig 3-årig fagopplæringsløp i skole vil grunnkompetansen innen disse designfagene styrkes og dermed øke elevenes sjanse for å få relevant yrkeserfaring.

Datastyrte tegneprogrammer og produksjonsmaskiner har blitt mer vanlig, og det er derfor viktig med mer opplæring i dette på skolen og i bedrift. Dette gjelder både møbelsnekker- og trevare/innredningsfagene og interiør og utstillingsfagene. Det er generelt mer utstrakt databruk både i planlegging og produksjon av varer og tjenester i de tradisjonelle håndverksfagene.

KJOLE- OG DRAKTSYERFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Design og tekstil	Overgang fra vg2 til påbygg	45,7%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>74</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>69</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>67</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>80</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	74	2011	69	2012	64	2013	67	2014	80	71	6
	År	Antall søkere												
	2010	74												
	2011	69												
2012	64													
2013	67													
2014	80													
		Endring (%)												
		8,1 %												
		Endring (siste år)												
		13												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>20</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall kontrakter	2010	19	2011	28	2012	22	2013	19	2014	20	22	1
	År	Antall kontrakter												
	2010	19												
	2011	28												
2012	22													
2013	19													
2014	20													
		Endring (%)												
		5,3 %												
		Endring (siste år)												
		1												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>27%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>19%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>18%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel (%)	2011	27%	2012	20%	2013	19%	2014	18%	-9	
	År	Andel (%)										
	2011	27%										
	2012	20%										
2013	19%											
2014	18%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	71	13										

	2013/2014		
Antall som tok svennebrev (læreplass og praksiskandidater)	10		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Antallet søkere til programområdene på Vg2 har gått ned fra 2833 i 2007 til 1966 i 2013. Det er en nedgang på 30 prosent. (...) Av de andre større fagene har interiør og utstillingsdesign og design og tekstil stabile søkertall.

Det ble avlagt 1120 fagprøver i design og håndverk i 2012, det er omtrent som i 2010. Av de som avla fag- eller svenneprøve i 2012 var 14 prosent praksiskandidater. Andelen som bestod fag- eller svenneprøven var på 87 prosent i 2012. Det er under snittet for yrkesfag, som er 93 prosent. Andelen som bestod i frisørfaget var 87 prosent. Også kjole- og draktsyerfaget har en høy andel som ikke består, 13 av 45 bestod ikke svenneprøven i 2012.

Kjole og drakt har gått litt opp i forhold til antall søkere og antall som fullfører med et svennebrev. Dette er positivt, men FRDH ønsker å se nærmere på om dette er en konsekvens av at flere fylkeskommuner nå gir et Vg3 tilbud i skole og ikke en konsekvens av flere læreplaner.

Vg2 design og tekstil fører til 11 ulike fag. Behovet og mulighetene for faglærte i de ulike fagene er der. Kjole- og draktsøm og klesdesign har fått et fornyet fokus de senere årene hvor norske designere har skapt seg navn også internasjonalt (Moods of Norway, Arne og Carlos m.fl.) (...) Fagene, den spesialiserte kunnskapen og arbeidsplasser må synliggjøres. Bransjene opplever at rådgivere på ungdomsskolen kjenner for dårlig til hvilke muligheter som ligger i tekstilområdet. Det er få rettighetselever som tar fagene i dag. Det er gjerne den noe voksne eleven som ser utviklingsmuligheter og vil tilegne seg formell kompetanse.

Tilbakemeldingene fra både lærere som underviser på design og tekstil, Kulturringen og flere bedrifter er at elevene har for liten faglig ballast når de går ut i lære. Lærebedrifter foretrekker voksne lærlinger som har kunnskap fra «annet sted» enn de to ordinære årene på skole.

Det kan være aktuelt med en gjennomgang av enkelte av læreplanene for Vg2. Det gjelder blant annet gullsmedfaget, salmakerfaget og aktivitørfaget. For aktivitørfaget er det allerede utarbeidet et konkret forslag med begrunnelse, se vedlegg 5. Design og tekstil nevner også et ønske om endringer knyttet til programvare og muligheter innenfor vev, strikking og gradering.

KJOLE- OG DRAKTSYERFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Ikke omtalt i lærlingundersøkelsen

KOMPOSITTBÅTBYGGERFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Båtbyggerfag	Overgang fra vg2 til påbygg	NA
Kryssløp fra	Vg1 teknikk og industriell produksjon		

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Søking</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	3	2011	5	2012	3	2013	0	2014	0	2	-3
	År	Antall søkere												
	2010	3												
	2011	5												
2012	3													
2013	0													
2014	0													
		Endring (%)												
		-100,0 %												
		Endring (siste år)												
		0												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Data for Lære plasser</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall løpende lærekontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall løpende lærekontrakter	2010	3	2011	8	2012	5	2013	4	2014	2	4	-1
	År	Antall løpende lærekontrakter												
	2010	3												
	2011	8												
2012	5													
2013	4													
2014	2													
		Endring (%)												
		-33,3 %												
		Endring (siste år)												
		-2												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Data for Andel søkere med lære plass</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere som får lærekontrakt (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>57%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>100%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>0%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)	2011	57%	2012	33%	2013	100%	2014	0%	-57	
	År	Andel søkere som får lærekontrakt (%)										
	2011	57%										
	2012	33%										
2013	100%											
2014	0%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	1	0										

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (lære plass og praksiskandidater)	5		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Båtbyggerfaget, design og duodji og smedfaget er de minste programområdene. De har til sammen hatt under 20 søkere per år de siste fire årene. Båtbyggerfaget hadde ingen søkere i 2013 og det er per i dag ingen offentlige videregående skoler som tilbyr Vg2 båtbygger.

KOMPOSITTBÅTBYGGERFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Ikke omtalt i lærlingundersøkelsen

MØBELSNEKKERFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Design og trearbeid	Overgang fra vg2 til påbygg	7,8%
Kryssløp fra	Vg1 teknikk og industriell produksjon og Vg1 bygg- og anleggsteknikk		

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>42</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>42</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>26</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	42	2011	42	2012	27	2013	18	2014	26	31	-16
	År	Antall søkere												
	2010	42												
	2011	42												
2012	27													
2013	18													
2014	26													
		Endring (%)												
		-38,1 %												
		Endring (siste år)												
		8												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>32</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>31</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>34</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall kontrakter	2010	35	2011	34	2012	32	2013	31	2014	34	33	-1
	År	Antall kontrakter												
	2010	35												
	2011	34												
2012	32													
2013	31													
2014	34													
		Endring (%)												
		-2,9 %												
		Endring (siste år)												
		3												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>44%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>55%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>61%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>53%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel (%)	2011	44%	2012	55%	2013	61%	2014	53%	8	
	År	Andel (%)										
	2011	44%										
	2012	55%										
2013	61%											
2014	53%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	38	20										

	2013/2014		
Antall som tok svennebrev (læreplass og praksiskandidater)	14		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Vg2 søkere til design og trearbeid var i 2007 114 elever til 43 elever i 2013, en nedgang i antall.
Vg3 møbelsnekkerfaget - læreplasser fra 0 i 2007 til 51 i 2008 og 19 læreplasser i 2013.

I skoleåret 2013/2014 finnes Vg2 design og trearbeid i 5 fylker og 8 skoler. Gauldal videregående skole i Sør-Trøndelag stod i fare for å miste fagtilbudet, men dette er opprettholdt foreløpig. Dersom tilbudet skulle bli lagt ned, mister alle fylker nord for Trøndelag sine muligheter til å kjøpe gjesteplasser.

Det er kommet forslag om å slå sammen eller etablere et kryssløp fra design og tre, treeteknikk og industriell møbelproduksjon til et Vg2 Trehåndverk eller møbel og treeteknikk (møbel- og innredningsfag). Det som må sikres ved et

slikt kryssløp/ sammenslått tilbud er at skolene med møbelsnekkerverksteder får tilbudene og at det stilles krav til at verksteder opprettes der dette ikke finnes.

Det vil alltid være behov for møbelsnekkere, tredreiere, treskjærere, bøkkere og orgelbyggere i landet. Det er stort behov for vedlikehold og restaurering av møbler, bygninger og orgler, derfor vil behovet for denne kompetansen alltid være der i fremtiden. Behovet for kompetanse og antall yrkesutøvere i bransjene er forskjellig og for noen små fag ganske begrenset. Men det er et stabilt behov for nyutdannede faglærte, det kan dreie seg og 1-15 i de minste fagene, mens møbelsnekkerfaget vil ha behov for ca. 20 nye per år.

Datastyrte fresere blir mye brukt i større og mindre produksjon av møbler og innredninger. Dette har tatt en del av arbeidsoppgavene som håndverkeren gjorde før. Fremtidige møbelsnekkere må kunne bruke flere typer datastyrte maskiner. De små håndverksfagene som tredreier og treskjærer vil også ha utbytte av slik kunnskap, men vil nok også i fremtiden jobbe mest som før, med håndverktøy.

MØBELSNEKKERFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
1	0	2	1	1	3,2

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	1	1	1	2	3,8

3. Det er gode framtidsutsikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	1	4	2	1	3,38

PIANOSTEMMING OG PIANOTEKNIKK

Utdanningsprogram	<i>Design og håndverk</i>		
Vg2	Pianostemming og pianoteknikk	Overgang fra vg2 til påbygg	NA
Kryssløp fra			
SØKNING			
Utvikling i antall søkere (per 15. juli)		<i>Gjennomsnitt</i>	<i>Endring (antall)</i>
<i>Ingen søkere</i>			
			<i>Endring (%)</i>
			<i>Endring (siste år)</i>
LÆREPLASSER			
Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)		<i>Gjennomsnitt</i>	<i>Endring (antall)</i>
<i>Ikke opplæring i bedrift</i>			
			<i>Endring (%)</i>
			<i>Endring (siste år)</i>
ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS			
Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)		<i>Endring i %-poeng fra 2010 til 2014</i>	
<i>Ikke opplæring i bedrift</i>			
		<i>Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015</i>	
		<i>Søkere</i>	<i>Lærekontrakter</i>
	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)		Yrkeskompetansefag	
Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014			
<p>Ikke omtalt i utviklingsredegjørelsen 2013.</p> <p>Pr 20.3.2015 er det ingen offentlige eller private videregående skoler som tilbyr Vg2 og Vg3 pianostemmer og pianoteknikk.</p>			

PROFILERINGSDESIGNFAGET

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Interiør og utstillingsdesign	Overgang fra vg2 til påbygg	36,7%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>26</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	13	2011	15	2012	25	2013	14	2014	26	19	13
	År	Antall søkere												
	2010	13												
	2011	15												
2012	25													
2013	14													
2014	26													
		Endring (%)												
		100,0 %												
		Endring (siste år)												
		12												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall kontrakter</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>19</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall kontrakter	2010	6	2011	10	2012	11	2013	14	2014	19	12	13
	År	Antall kontrakter												
	2010	6												
	2011	10												
2012	11													
2013	14													
2014	19													
		Endring (%)												
		216,7 %												
		Endring (siste år)												
		5												

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014											
<table border="1"> <caption>Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel søkere (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>41%</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>17%</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>43%</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>32%</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel søkere (%)	2011	41%	2012	17%	2013	43%	2014	32%	-9	
	År	Andel søkere (%)										
	2011	41%										
	2012	17%										
2013	43%											
2014	32%											
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015											
	Søkere	Lærekontrakter										
	31	10										

	2013/2014		
Antall som tok svennebrev (læreplass og praksiskandidater)	6		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Antallet søkere til programområdene på Vg2 har gått ned fra 2833 i 2007 til 1966 i 2013. Det er en nedgang på 30 prosent. Det største programområdet er frisør med 853 søkere i 2013. I 2013 utgjorde søkerne til frisørfaget over 40 prosent av søkerne til Vg2 innen design og håndverk. Søkertallet til frisørfaget har gått ned med 37 prosent siden 2007. Av de andre større fagene har interiør og utstillingsdesign og design og tekstil stabile søkertall.

Interiør og utstillingdesignfagene på Vg2 har også hatt en liten nedgang. (...) Når det gjelder faget Vg3 profileringsdesign så finnes det både læreplasser og bedrifter, men det er få søkere til disse.

I utgangspunktet har bransjen stort behov for lærlinger i fremtiden. Bransjen ønsker å kunne rekruttere medarbeidere med en bransjefaglig kunnskap, noe som tidligere ikke har vært mulig uten å «stjele» medarbeidere fra konkurrenter. Bransjen har som første prioritet å få voksne yrkesaktive til å ta svennebrevet. Først da vil bedriftene føle seg trygge på utdanningen, noe som vil øke muligheten for at bedriftene tar inn lærlinger. Dessverre møter bransjen en viss motstand. Bransjen har opplevd at praksiskandidater ikke blir prioritert hos fylkenes fagutdanningskontorer da all fokus er rettet mot kandidater fra videregående skole. I praksis innebærer det lang ventetid for å kunne få gå opp til svenneprøven

Datastyrte tegneprogrammer og produksjonsmaskiner har blitt mer vanlig, og det er derfor viktig med mer opplæring i dette på skolen og i bedrift. Dette gjelder både møbelsnekker- og trevare/innredningsfagene og interiør og utstillingsfagene. Det er generelt mer utstrakt databruk både i planlegging og produksjon av varer og tjenester i de tradisjonelle håndverksfagene.

PROFILERINGSDESIGNFAGET

Informasjon fra LÆRLINGUNDERSØKELSEN 2014 (besvart av lærlinger)

Er du enig i disse utsagnene om skoledelen av opplæringen din (Vg1 & Vg2)?

1. Undervisningen i yrkesfagene ga et godt grunnlag for det jeg skulle lære i lærebedriften

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
2	0	3	0	0	2,2

2. Praksisen på skolen var relevant for opplæringen i arbeidslivet

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	1	1	2	1	3,6

3. Det er gode framtidssikter i den bransjen jeg er i nå

Helt uenig (=1)	Nokså uenig	Verken enig eller uenig	Nokså enig	Helt enig (=5)	Snitt
0	0	3	1	3	4

UTSTILLINGSDESIGN

Utdanningsprogram	Design og håndverk		
Vg2	Interiør og utstillingsdesign	Overgang fra vg2 til påbygg	36,7%
Kryssløp fra			

SØKNING

Utvikling i antall søkere (per 15. juli)	Gjennomsnitt	Endring (antall)												
<table border="1"> <caption>Utvikling i antall søkere (per 15. juli)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Antall søkere</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>67</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>72</td> </tr> <tr> <td>2012</td> <td>53</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>56</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>45</td> </tr> </tbody> </table>	År	Antall søkere	2010	67	2011	72	2012	53	2013	56	2014	45	59	-22
	År	Antall søkere												
	2010	67												
	2011	72												
2012	53													
2013	56													
2014	45													
		Endring (%)												
		-32,8%												
		Endring (siste år)												
		-11												

LÆREPLASSER

Utvikling i antall løpende lærekontrakter (per 10. oktober)	Gjennomsnitt	Endring (antall)
Ikke opplæring i bedrift		
		Endring (%)
		Endring (siste år)

ANDEL SØKERE MED LÆREPLASS

Utvikling i andel søkere som får lærekontrakt (per 1. januar)	Endring i %-poeng fra 2010 til 2014	
Ikke opplæring i bedrift		
	Søkere høsten 2014 med godkjent lærekontrakt per 1. januar 2015	
	Søkere	Lærekontrakter

	2013/2014		
Antall som tok fagbrev (læreplass og praksiskandidater)	Yrkeskompetansefag		

Relevante utdrag fra utviklingsredegjørelsen 2013/2014

Antallet søkere til programområdene på Vg2 har gått ned fra 2833 i 2007 til 1966 i 2013. Det er en nedgang på 30 prosent. Det største programområdet er frisør med 853 søkere i 2013. I 2013 utgjorde søkerne til frisørfaget over 40 prosent av søkerne til Vg2 innen design og håndverk. Søkertallet til frisørfaget har gått ned med 37 prosent siden 2007. Av de andre større fagene har interiør og utstillingsdesign og design og tekstil stabile søkertall.

Programområdene interiør og utstillingsdesign på Vg3 hadde til sammen 231 søkere i 2013. Det største er interiør med 172 søkere. Antallet søkere til Vg3 som ordinært løp i skole har vært relativt stabilt siden 2008, selv om det er en liten nedgang nesten hvert år.

Interiør og utstillingdesignfagene på Vg2 har også hatt en liten nedgang. Det er flere tilbud på Vg3 for interiørfaget enn for utstillingsfaget. Det har vært stor nedgang i overgangen fra Vg2 til Vg3, der elevene har valgt Vg3 påbygging til studiekompetanse i stedet for Vg3 interiør eller Vg3 utstilling. Når det gjelder faget Vg3 profileringsdesign så finnes det både læreplasser og bedrifter, men det er få søkere til disse.

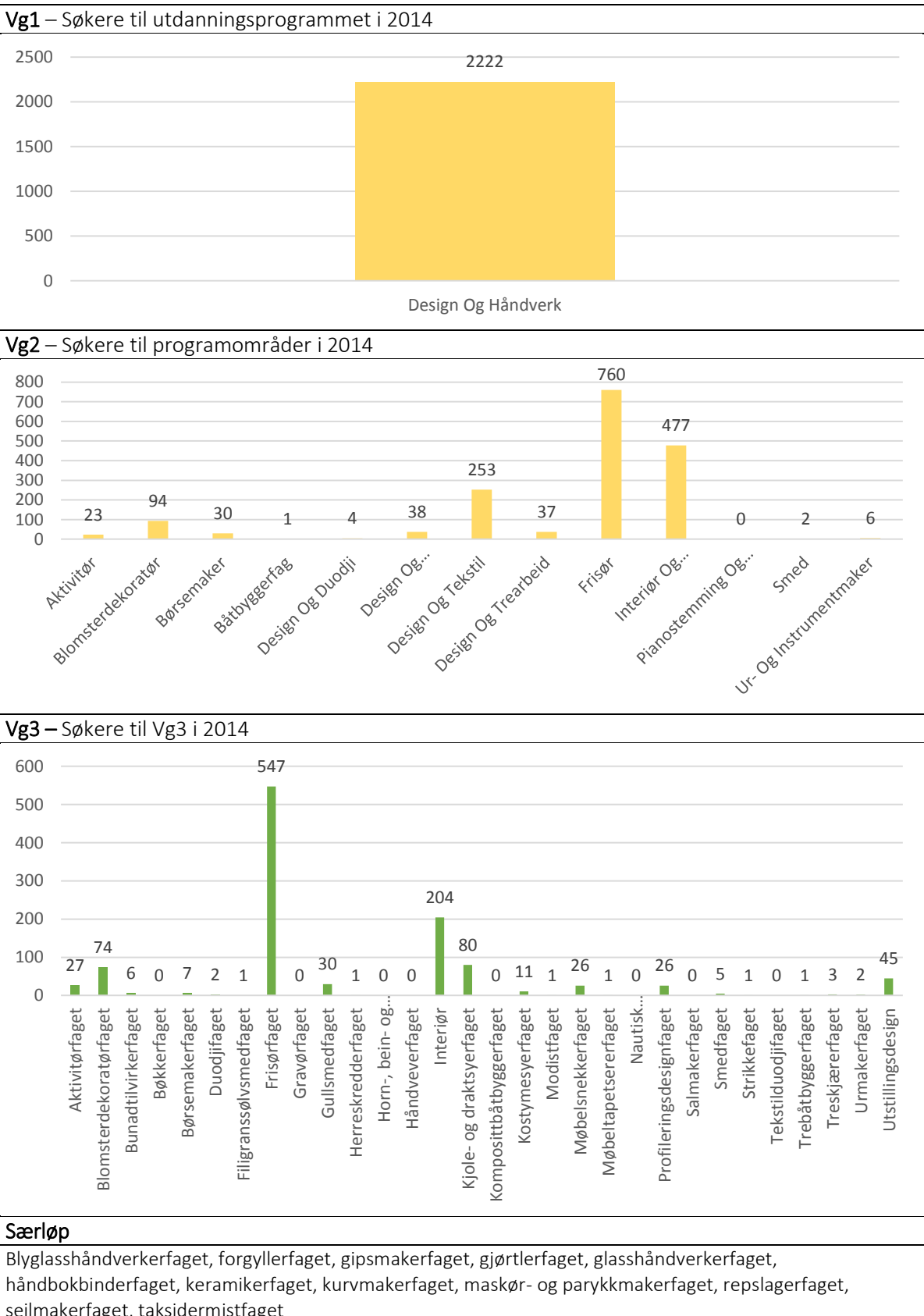
Flertallet av lærerne innen interiør og utstillingsdesign som har gitt innspill til FRDH i arbeidet med denne utviklingsredegjørelsen, ønsker og støtter et opplæringsløp som gir studiekompetanse for å kunne få videre høyskoleutdanning innen et vidt spekter av design- og kreative yrkesfag. Et 3-årig fagopplæringsløp i skole med lovfestet rett til et 4. yrkesfaglig påbygg til studiekompetanse har lenge vært ønsket, og rådet imøteser det arbeidet som er i gang for å innføre en slik rett. Dette anses som avgjørende for å sikre rekruttering og fremtidig søkning både til Vg3 interiørdesign og Vg3 utstillingsdesign. Gjennom et helhetlig 3-årig fagopplæringsløp i skole vil grunnkompetansen innen disse designfagene styrkes og dermed øke elevenes sjanse for å få relevant yrkeserfaring.

Datastyrte tegneprogrammer og produksjonsmaskiner har blitt mer vanlig, og det er derfor viktig med mer opplæring i dette på skolen og i bedrift. Dette gjelder både møbelsnekker- og trevare/innredningsfagene og interiør og utstillingsfagene. Det er generelt mer utstrakt databruk både i planlegging og produksjon av varer og tjenester i de tradisjonelle håndverksfagene.

DESIGN OG HÅNDVERK

REKRUTTERING *Antall søkere til programområdene og lærefagene i DH?*

Figur 1 : Søkere til Vg1, Vg2 og Vg3 per 15. juli 2014

REKRUTTERING II Hvordan ser søkertallet ut per 1. mars 2015?

Figur 2: Søkere til design og håndverk, per 1. mars

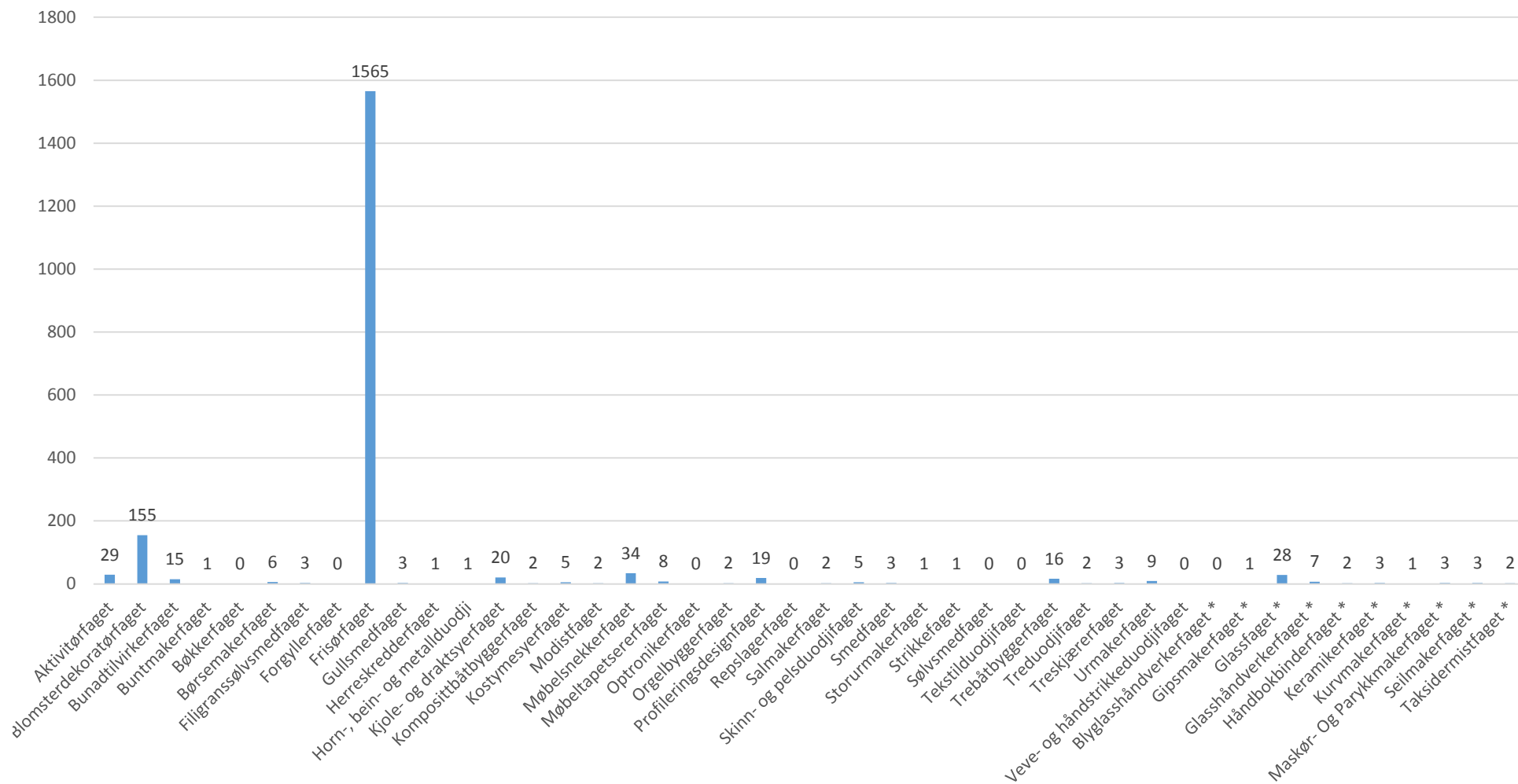
NB: Tallene nedenfor kan ikke sammenlignes direkte med tallene i statistikknotatene. Tallene i statistikknotatene er per 15. juli, mens tallene nedenfor er per 1. mars. Søknadsfristen er 1. mars, men søkerne har lov til å endre rekkefølgen på ønskene sine frem til førsteinntaket. I tillegg kommer det til noen flere søkere etter fristen egentlig har gått ut. Derfor vil tall per 1. mars og 15. juli være forskjellig.

	2012	2013	2014	2015	Endring 2014-15
Aktivitør	44	25	24	29	5
Aktivitørfaget	15	35	29	22	-7
Båtbyggerfag	6	0	1	1	0
Blomsterdekoratør	124	106	97	98	1
Blomsterdekoratørfaget	84	80	70	67	-3
Blyglasshåndverkerfaget - Særløp	1	0	0	1	1
Børsemaker	19	31	30	34	4
Børsemakerfaget	4	7	7	6	-1
Bunadtilvirkerfaget	4	3	6	4	-2
Design Og Duodji	2	3	5	1	-4
Design Og Gullsmedhåndverk	30	39	35	37	2
Design Og Håndverk	2 596	2 360	2 087	1 935	-152
Design Og Tekstil	344	323	263	258	-5
Design Og Trearbeid	34	43	42	26	-16
Duodjifaget	0	1	2	0	-2
Filigranssølvsmedfaget	1	1	2	1	-1
Frisør	980	853	763	684	-79
Frisørfaget	512	498	511	468	-43
Glasshåndverkerfaget - Særløp	3	3	1	3	2
Gravørfaget	1	0	0	1	1
Gullsmedfaget	21	25	25	23	-2
Håndbokbinderfaget - Særløp	1	1	0	1	1
Horn-, bein- og metallduodji	2	0	0	0	0
Herreskredderfaget	0	2	1	2	1
Interiør	219	172	203	223	20
Interiør Og Utstillingsdesign	530	524	468	418	-50

Komposittbåtbyggerfaget	3	0	1	0	-1
Keramikerfaget - Særløp	1	2	2	1	-1
Kjole- og draktsyerfaget	65	61	78	63	-15
Kostymesyerfaget	6	11	10	17	7
Modistfaget	0	1	1	0	-1
Maskør- Og Parykkmakerfaget - Særløp	5	1	2	2	0
Møbelsnekkerfaget	28	19	25	20	-5
Møbelpetsererfaget	4	1	1	2	1
Nautisk Instrumentmakerfaget	0	1	0	0	0
Optronikerfaget	0	1	0	1	1
Orgelbyggerfaget	0	0	0	1	1
Profileringsdesignfaget	26	10	28	31	3
Salmakerfaget	2	1	0	3	3
Seilmakerfaget - Særløp	0	0	0	1	1
Sølvsmedfaget	0	0	0	1	1
Smed	3	6	5	9	4
Smedfaget	0	2	3	5	2
Strikkefaget	0	3	1	0	-1
Taksidermistfaget - Særløp	2	0	1	1	0
Trebåtbyggerfaget	0	0	0	1	1
Treskjærerfaget	2	1	3	3	0
Ur- Og Instrumentmaker	12	13	5	11	6
Urmakerfaget	11	8	1	0	-1
Utstillingsdesign	58	60	50	31	-19

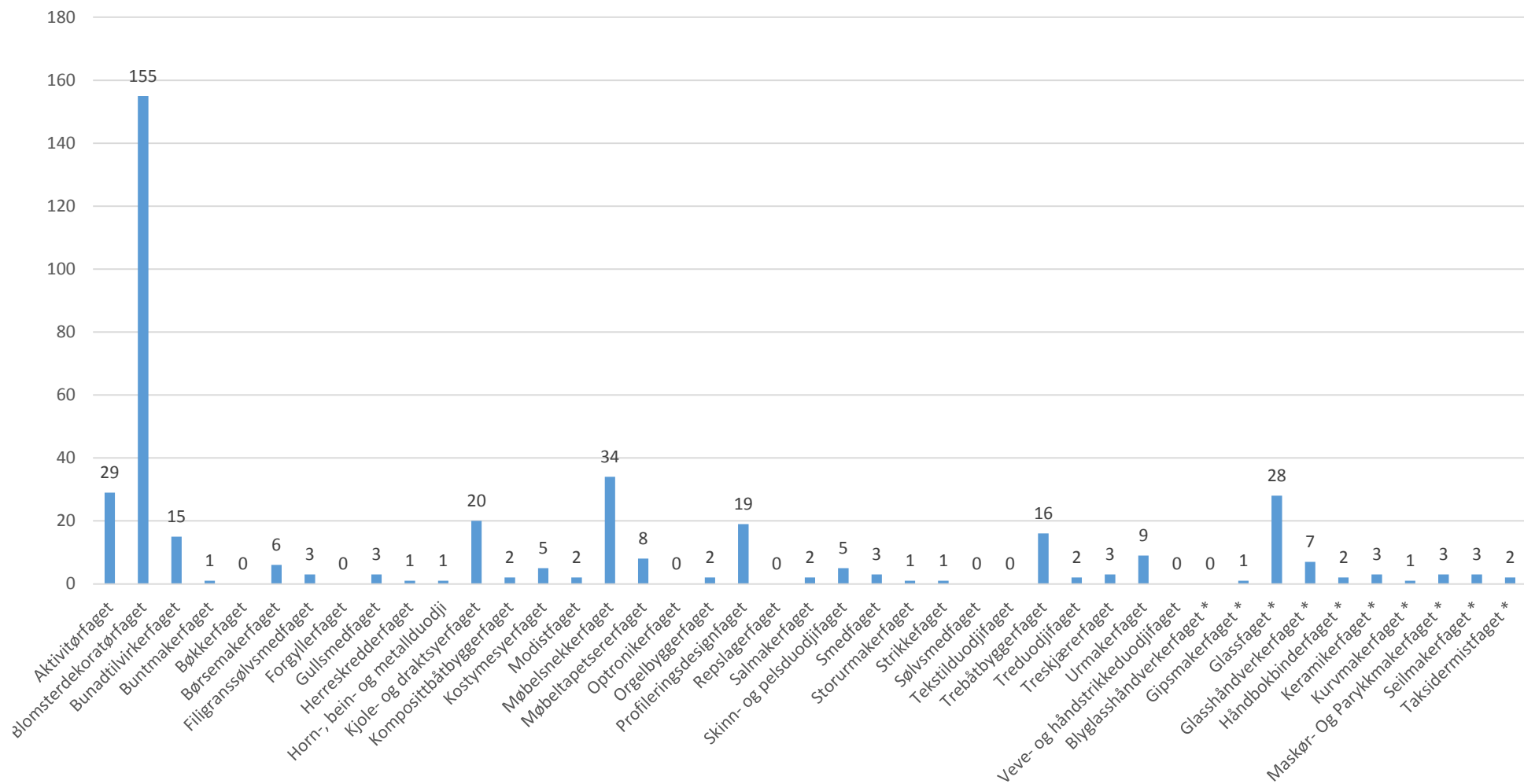
LÆREPLASSER *Hvor mange løpende lærekontrakter er det innenfor de ulike lærefagene?*

Figur 3: Løpende lærekontrakter per 10. oktober 2014 (* = særlop)

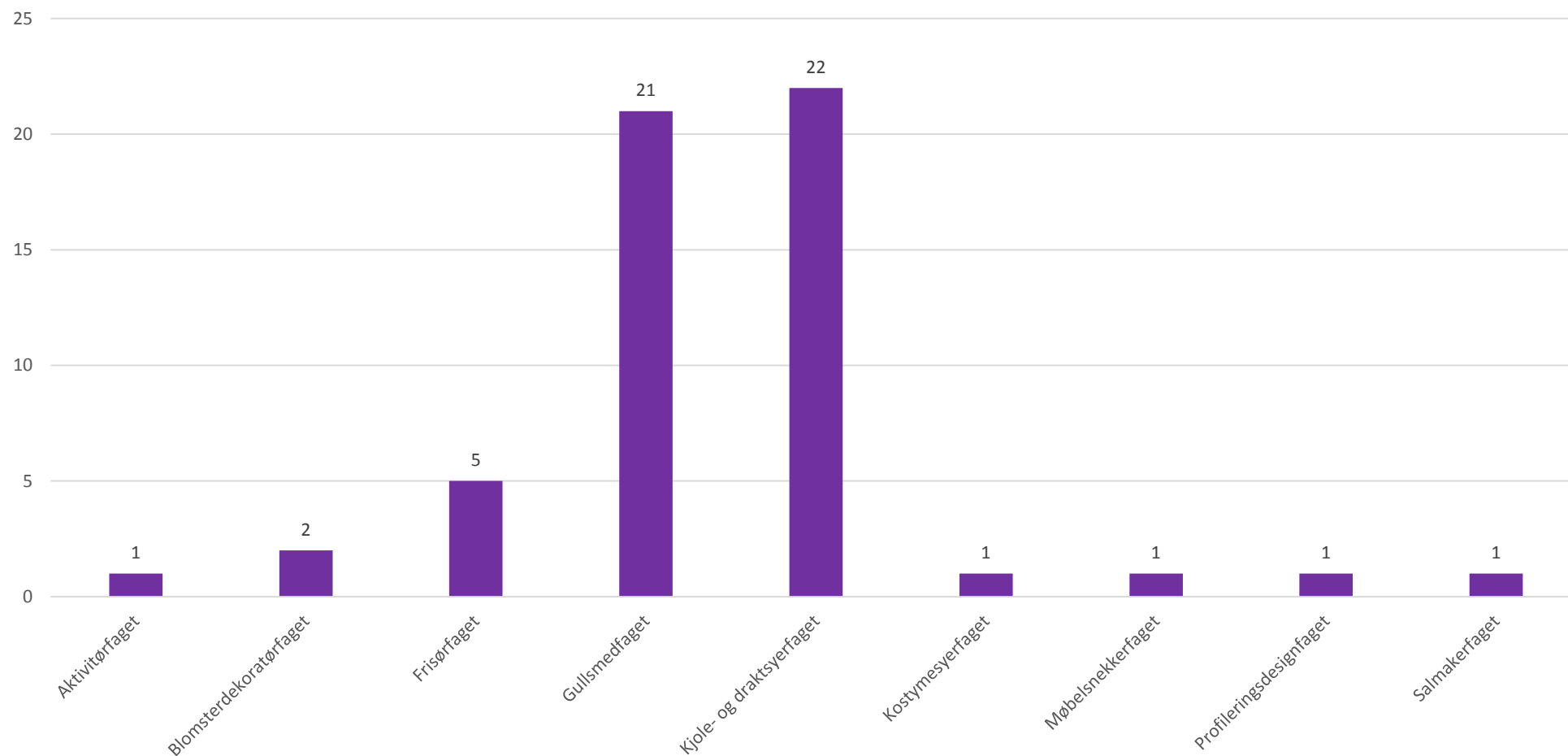
LÆREPLASSER II *Hvor mange løpende lærekontrakter er det innenfor de ulike lærefagene? Eksklusiv frisørfaget*

Figur 4: Løpende lærekontrakter per 10. oktober 2014, (samme tall som figur 3, men eksklusiv frisørfaget)

VG3 OPPLÆRING I SKOLE *Hvor mange elever tok Vg3 opplæring i skole?*

Figur 5: Antall elever som tok Vg3 opplæring i skole fordelt på lærefag, målt per 1. oktober

De øvrige lærefagene hadde ingen registret Vg3 opplæring i skole i 2014

PROGRAMOMRÅDER INNEN DESIGN OG HÅNDVERK *Hvor mange skoler tilbyr de ulike programområder?*

Figur 6: Antall skoler og fylker som tilbyr programområdene i design og håndverk i 2015-2016

<i>Programområder</i>	<i>Tilbys ved</i>	<i>Tilbys i</i>
Aktivitør	4 skoler	4 fylker
Blomsterdekoratør	9 skoler	9 fylker
Børsemaker	1 skole	1 fylke
Båtbyggerfag	1 skole	1 fylke
Design og duodji	2 skoler	2 fylker
Design og gullsmedhåndverk	3 skoler	3 fylker
Design og tekstil	24 skoler	16 fylker
Design og trearbeid	7 skoler	6 fylker
Frisør	42 skoler	19 fylker
Interiør og utstillingsdesign	36 skoler	18 fylker
Pianostemming og pianoteknikk	Ingen skoler	Ingen fylker
Smed	2 skoler	2 fylker
Ur- og instrumentmaker	1 skole	1 fylke

Hvilke skoler og fylker som tilbyr de ulike programområdene kan man finne på utdanning.no

ANTALL NYE LÆREKONTRAKTER (alle utdanningsprogram)

Figur 7: Antall nye lærekontrakter, fordelt på utdanningsprogram, 2011-2014

	2011	2012	2013	2014	Endring 2011-2014	Endring % 2011
Bygg- og anleggsteknikk	3 746	3 702	3 667	3 760	14	0 %
Design og håndverk	1 319	1 166	1 127	1 095	-224	-17 %
Elektrofag	2 997	3 230	3 165	3 132	135	5 %
Helse- og oppvekstfag	2 661	2 872	2 988	3 201	540	20 %
Medier og kommunikasjon	111	111	70	80	-31	-28 %
Naturbruk	436	417	433	500	64	15 %
Restaurant- og matfag	1 213	1 135	1 123	1 114	-99	-8 %
Service og samferdsel	1 827	1 841	1 960	2 091	264	14 %
Teknikk og industriell produksjon	3 973	4 049	4 146	4 280	307	8 %
Totalt	18 283	18 523	18 679	19 253	970	5 %

ANTALL NYE LÆREKONTRAKTER (alle utdanningsprogram)

Figur 9: Antall nye lærekontrakter, fordelt på utdanningsprogram, 2011-2014 (samme tall som figur 6); *DH er uthevet*

